

поглиблення комунікації та співпраці дозволить як мешканцям, так і правоохоронцям зробити свій внесок у розбудову безпечніших і справедливіших громад.

Список використаних джерел

1. Взаємодія поліції з населенням на засадах партнерства. Гатшур Віталія Василівна, Іванцов Володимир Олександрович. URL: <https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/98.pdf>

2. Взаємодія Національної поліції України з населенням на засадах партнерства як важливий напрямок забезпечення правопорядку в країні. Чухно Катерина Євгенівна, Казанчук Ірина Дмитрівна. URL: <https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/98.pdf>

3. Поліція та суспільство: правове регулювання взаємовідносин. Валерій Васильович СОКУРЕНКО. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/17_05_2019/pdf/2.pdf

4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. № 580-VIII. Голос України від 06.08.2015. № 141-142.

5. Взаємодія поліції та інститутів громадянського суспільства. Ковалів Мирослав Володимирович. URL: https://sls-journal.com.ua/web/uploads/pdf/S&LS_2021_Vol.%204,%20No.%202_79-85.pdf

Косінська Аліна Леонідівна,

здобувач вищої освіти ступеня магістра 2 курсу

Навчально – наукового інституту №2

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Веденяпіна Марина

Михайлівна, доцент кафедри економічної

безпеки та фінансових розслідувань

Національної академії внутрішніх справ

кандидат юридичних наук

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НЕПІДКОНТРОЛЬНИХ УКРАЇНІ ТЕРИТОРІЯХ

Від початку повномасштабного вторгнення на територію України від 24 лютого 2022 року тисячі українців були вимушені покинути свої домівки. Міграційний колапс досяг своїх найвищих меж, економіка країни зазнала значного удару. Більшість господарських організацій та фізичних осіб – підприємців були вимушені покинути свій бізнес на непідконтрольних Україні територіях та втікати від ворожої агресії та постійних бомбардувань. Деякі підприємці все ж змогли вивезти товари, техніку та обладнання з

окупованих територій та продовжили провадити господарську діяльність спрямовану на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність на території України[1]. Проте, не у всіх є така можливість. Залишити або вивезти свої виробничі цехи, матеріали, товари – справа неабиякої складності.

Закон України № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 регламентує поняття непідконтрольної Україні території, крізь термін «тимчасово окупованої Російською Федерацією території України», що позначає - частини території України, в межах яких збройні формування Російської Федерації та окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування Російської Федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації Російської Федерації[3]. Цим же Законом, а саме статтею 13, регламентовано особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території, в пункті 8 даної статі зазначається, що під час режиму тимчасової окупації норми регуляторного законодавства (спрямованого на правове регулювання господарських відносин) на тимчасово окупованій території не застосовуються[3]. Тож, чи є взагалі можливість в українській владі в сучасних реаліях регулювати господарські правовідносини?

Так, поспілкувавшись з бувшим підприємцем окупованої нині території України, який у 2014 році зустрівся з проблемою провадження своєї господарської діяльності на непідконтрольних Україні територіях, він погодився розповісти коротку хронологію подій того часу: «Більшу частину свого життя я присвятив підприємству, яке займалося переробкою пластику, у власності мав декілька виробничих цехів та безліч технічного устаткування – дорогоцінного обладнання. Перший час, в умовах окупації, діяльність підприємства не зупинялася, адже зупинити переробку матеріалу одразу неможливо - працівники продовжували приходити на роботу, обладнання продовжувало працювати. Проте докорінно змінилася концепція роботи та співпраці з клієнтами - я та інші підприємці, що знаходились в окупації продовжували працювати виключно між собою. До поки були матеріали та можливість, ми намагалися знаходити шляхи перевезення товарів та виробів на територію України. Пройшло не багато часу, окупанти осілися на місцях та почали впроваджувати свої закони, я їх називаю «закони автомата», думка населення мало кого цікавила. Українська влада не могла

впливати та регулювати правовідносини на окупованих територіях, це просто не було можливим, як би нам цього не хотілося. Проросійська влада продовжували укріплювати свої позиції, окупанти почали вимагати перереєструвати підприємство на їхні псевдодержави, тому, на превеликий сум, я залишив усе своє виробництво, майно та виїхав на контрольовану Україною територію». З даної історії можна дійти висновку, що, на жаль, правове регулювання господарської діяльності суб'єктів господарювання на непідконтрольних Україні територіях і дійсно не є можливим, оскільки нормативно – правові акти впровадженні українською владою, на окупованих територіях під владою держави – окупанта не є законними рішеннями. Проте, державні органи України все ж не перестають шукати способи вирішення даної проблеми, оскільки станом на серпень 2022 року на тимчасово окупованих територіях працює майже 65 тисяч українських бізнесів – близько 5% від загальної кількості юридичних осіб в країні [6].

Нововведенням стало прийняття 3 березня 2022 року Закону України № 2108-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність», яким Кримінальний кодекс України було доповнено статтею 111-1 - колабораційна діяльність, частина 4 якої передбачає відповідальність за передачу матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави - агресора, та/або провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави – агресора[2].

Проаналізувавши чисельні коментарі до даної статті, виокремимо, що така діяльність полягає у добровільній та усвідомленій співпраці з ворогом - тобто співпраці з прямим умислом та, перш за все, на шкоду Україні та її громадянам. Важливим є й поняття, так званої, «червоної лінії», яка передбачає собою спонсорування держави – агресора, шляхом сплати їй офіційних податків підприємства. Навіть одноразовий такий внесок підпадає під кримінальне правопорушення!

Проте, кожен випадок «колабораціонізму» варто розглядати з урахуванням усіх особливостей справи, оскільки нововведена стаття містить в собі багато суперечностей та прогалин, що потребує подальшого законодавчого врегулювання. Тому, у випадку примусу окупаційної влади сплачувати податки окупантам найоптимальнішим варіантом є закриття, «консервування» або ж евакуація свого

підприємства на інші території України. Так, на нашу думку, необхідно запровадити державну систему «планування екстреної евакуації суб'єктів господарювання», зокрема найважливішої техніки, обладнання, устаткування, працівників. Таким чином, державна влада України зможе заздалегідь організувати евакуацію того чи іншого підприємства розраховуючи засоби та сили необхідні та ефективні для швидкої евакуації підприємств в короткі строки.

Нині, Міністерство економіки України розробило спеціальну програму релокації, за якою підприємства, які знаходяться в регіонах, що постраждали від бойових дій, чи які все ще мають можливість евакуюватися з прифронтових територій, можуть подати заявку на веб - майданчику Е-Тендер, знайти нове місце провадження господарської діяльності та отримати від держави допомогу, у вигляді відшкодування вартості перевезення обладнання та сприяння облаштування нового місця, допомогу у пошуку сировини чи підключенні комунікацій, тощо. Крім того, не менш важливим фактом, залишається і можливість отримання державної допомога суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, у передбачених Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» випадках та сферах. Оскільки, державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою[4].

Як висновок, варто зазначити, що будь - яке правове регулювання господарських правовідносин на непідконтрольних Україні територіях, на жаль, не є дієвим. Це обумовлено, зокрема, диктаторським режимом влади окупанта, неможливістю ввозити/вивозити товари до України та використовувати офіційну валюту - гривню, в ринковому обігу підприємств. Подальше провадження господарської діяльності у взаємодії з окупаційною владою, в свою чергу, підпадає під ознаки кримінального правопорушення - колабораційної діяльності, оскільки такий бізнес здійснюється всупереч інтересам держави України та її громадян. Тож, оптимальним способом для суб'єктів господарювання продовжувати свою діяльність залишається - евакуація підприємств. Ефективним засобом допомоги у цьому стала державна програма релокації розроблена Міністерством економіки України, яка сприяє не тільки пошуку нового місця роботи підприємств, а й передбачає собою можливість відшкодування вартості перевезення обладнання на підконтрольні Україні території.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/conv#n2>

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

4. Закон України від 01.07.2014 № 1555-VII «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text>

5. Міністерство економіки України: «Програма релокації підприємств: що потрібно знати бізнесу» URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e4f18282-77af-4fdf-8134-ce4403d711f0&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv-SchoPotribnoZnatiBiznesu>

6. Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/business-in-occupation>

Михайлюк Анна Володимирівна,
курсант 208 навчальної групи ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий консультант: Білик Вадим
Миколайович, доцент кафедри
поліцейського права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

У законодавстві України визначено, що іноземець – це особа, яка не є громадянином України і має громадянство (підданство) іншої країни чи країн. Нормативні акти, що регулюють адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні, включають в себе такі документи, як Конституція України, Закони України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", Кодекс України про адміністративні правопорушення, "Про імміграцію", Кодекс адміністративного судочинства України, "Про громадянство України", "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні", "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту", а також численні підзаконні нормативно-правові акти.